Nr. 14.

KURYER LITEWSKI

w WILNIE w PIĄTEK DNIA 16 LUTEGO V. S. 1817 ROKU.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

W gazecie, *Poczta Północna*, czytamy z *Petersburga* pod dniem 7 lutego: „W niedzielę dnia 28 stycznia, po odprawioney paradzie, przedstawiany był Jego Cesarskiey Mości, przybyły tu od Wielkiego Xiążęcia Badeńskiego ze szczególnemi poleceniami, Jenerał, Baron, *Scheffer*, który potém również przedstawiany był Nayjaśnieyszym Cesarzowym i Wielkiemu Xiążęciu Jegomości.

W sobotę, d. 3 lutego, u Nayjaśnieyszey Cesarzowey Jeymości, *Maryi Fedorowny*, był bal z wieczerzą, na którym, prócz osób zwyczaynie zapraszanych, znaydowali się posłowie i ministrowie cudzoziemscy ze swemi familiami.

Ze zbioru nowych ofiar na wspomożenie pogorzelców kazańskich, Xiążę *Galicyn*, assygnował 15,000 rubli dla odesłania do *Kazania*. Zupełny dotąd zbiór na ten cel ofiar iest 365,000 rubli.

Zaczęło tu wychodzić dzieło pod tytułem: *Znakomitsze Pamiątki Petersburga i iego okolic.* Autorem iego iest P. *Swinin*, radca nadworny. Każdy oddział tego dzieła zawierać będzie sześć artykułow i tyleż rycin, wystawuiących widoki miasta, iego okolic, gmachow, pomnikow, zabaw narodowych. Wykład rycin iest w rossyyskim i francuzkim języku. W pierwszey części, która niedawno wyszła, zawieraią się poniższe artykuły z rycinami: 1) Wizerunek szczęśliwie nam panuiącego Cesarza *Alexandra*. 2) Pomnik *Piotra W.* 3) Kościoł Kazański. 4) Letni ogród. 5) Niedziela masłaną zwana. 6) Pawłosk. Przydany ieszcze plan miasta. Dzieło to, sądząc z pierwszey iego części, nie może bydź bez przyiemności nawet dla tych, którzy widzieli tę słynącą w świecie całym stolicę, godną pobytu Monarchow Rossyyskich. Cena rubli 12 kop. 50.

W dzień *Nowego Roku* dana była w *Jarosławiu* maskarada na rzecz inwalidow: zbiór dochodu był 2,300 rubli — W *Tambowie* na tenże cel dano maskaradę w rocznicę narodzin N. Cesarzowey Jmci *Elźbiety* i znakomitą zebrano summę — W *Saratowie* z maskarady i teatru na tenże cel zebrano 4,220 rub.

W grudniu r. z., w okolicach *Baturyna*, zabito czarnego niedźwiedzia nadzwyczayney wielkości, a mianowicie: postawiony na tylnich łapach, ma wysokości 3¾ arszyna; grubość około piersi 3 arsz.; obwód głowy 1 i pół arsz.; długość nóg 1 arsz.; szerokość łapy ¼ arsz.; a w stopie pół arszyna; ważył ze skórą 27 pudow i 30 funtow; bez skóry 22 pudy 30 f.; przetopiona tłustość z niego ważyła 3 pudy 30 fun.

W gazecie, *le Conservateur Impartial*, czytamy z *Petersburga* pod dniem 5 lutego: „Cesarska Kommissya dla umorzenia długow zaciągnionych w roku 1810, stosownie do Manifestu pod dniem 27 maja tegoż roku, chcąc ułatwić dla wierzycieli sposob opłaty obligow, a razem, za zbliżeniem się przeznaczonego terminu na dzień 15ty lipca przyszłego, chcąc uniknąć zatrudnienia z przyczyny iednoczasowych prośb ze strony rzeczonych wierzycieli, obwieszcza: iż od dnia 15 lutego, przyymować będzie obligi w zwyczaynych dniach posiedzeń swoich i po uznaniu ważności, uskuteczni dla proszących opłatę kapitału i procentow, licząc do dnia opłaty, przeznaczaiąc na to milion rubli co miesiąc, w złocie lub srébrze, podług inskrypcyi; pozostałość, która, podług tego rozporządzenia, nie weydzie do likwidacyi do 15 lipca, zostanie ostatecznie likwidowaną w terminie wypłaty.„

Podług *Ruskiego Inwalida*, Hrabia *Koczubey* wybrany został na Korrespondenta przez Towarzystwo Ekonomiczne Wiedeńskie.

Królestwo Polskie.

Z Warszawy, dnia 18 lutego.

O smutnym znowu dla całego Narodu zgonie sławnego męża, donosiemy z boleścią serca czytelnikom naszym. Dnia 14 b. m. przeniosł się do wieczności z powszechnym wszystkich żalem, zacny szanownego Zgromadzenia JJ. Xięży Pijarow członek, JXiądz Onufry *Kopczyński* w 82 roku życia. Zostawuiąc biegleyszemu piόru pochwałę cnot i zasług męża tego, sądziemy bydź obowiązkiem naszym, krótki tu ich rys wystawić.

Onufry *Kopczyński* urodził się dnia 30 listopada 1735. Wychowany i przysposobiony do nauk, okazał się w młodości iuż ową latoroślą maiącą przynieść drogie w przyszłości owoce. Wstąpiwszy w r. 1754 do Zgromadzenia XX. Pijarow, z chlubą dla siebie i pożytkiem ziomkow, pracował długo w zawodzie Nauczycielskim. Zwiedziwszy stolice nauk, *Paryż*, *Wiedeń* i inne w czasie swym naysławnieysze, wrócił do oyczyzny nabywszy większey doskonałości, i tę w swoim narodzie nayzgruntownieyszey rozkrzewiał. Wezwany do *Warszawy* trudnił się wychowaniem młodzi w Konwikcie. Żył zawsze dla dobra publicznego, kochał swóy naród iako cnotliwy obywatel, wpaiał w serca młodzieży zasady dobrego sądzenia o narodzie, zaszczepiał w niey cnoty obywatelskie i miłość oyczyzny. Ustanowiona Kommissya Oświecenia i Ksiąg elementarnych, przybrała go za swego członka. Liczne pisma iego świadczą, iak się tam sprawił gorliwie; maiąc sobie polecone od Towarzystwa Elementarnego ułożenie Grammatyki języka Polskiego, dzieło to pracowite wygotował i od świętego Króla *Stanisława Augusta*, prawdziwego zasług znawcy, medalem *Merentibus* był ozdobiony. Trudno iest przydać co do pochwał, które uczona publiczność kraiowa i zagraniczna przyznała tey Grammatyce, którą iako skarb naydroższy narodu uważać można, i która, tak systematycznie i filozoficznie iest ułożona, że nam iey ościenne narody zazdrościć mogą. Oprócz tego nieocenionego dzieła, któremu wiele lat, pracy i znoiów poświęcał, zaymował się także w wolnych chwilach poezyą, o czém świadczą rozmaite wiersze iego wyszłe z druku, w ięzyku łacińskim. Za panowania ś. p. *Stanisława Augusta*, dał ieszcze dowod biegłości i niestrudzoney gorliwości o dobro powszechne, uporządkowawszy wielką Bibliotekę *Załuskich*, która mu w dozor była powierzona i na którey urządzenie, uszczuplaiąc własnym potrzebom, znaczną kwotę pieniędzy wydał. Nieszczęścia, które późniey obarczyły Polskę, dały się także uczuć *Kopczyńskiemu* w całey swey srogości; oderwany od oyczyzny i przyiacioł, prześladowany, iako gorliwy obywatel, przebywał przez lat pięć w Węgrzech i Morawii, wzdychaiąc do lubey oyczyzny, lecz znosząc z prawdziwie męzkim umysłem przeciwności losu. Za wstawieniem się wspaniałomyślnego Cesarza *Alexandra*, powrócony oyczyźnie, sprawował przykładnie urząd Prowincyała w swem Zgromadzeniu, a potém na łonie nauk, zostawszy członkiem czynnym Królewsko-Warszawskiego Towarzystwa przyiacioł Nauk, w spokoyném zaciszu do zgonu dobrem kraiu i literatury oyczy-

-stey zaięty, resztę dni swoich przepędził. Krótko przed śmiercią to iest, dnia 30 listopada r. z. oddany mu został, iak wiadomo, w imieniu miłośników mowy oyczystey i całego wdzięcznością przeiętego narodu, poświęcony chwale iego złoty medal. Była to ostatnia, lecz naydroższa dla serca iego nagroda. Nie długo się nią cieszył. Umarł dnia 14 b. m. lecz w pamięci Polakow i naypóźnieyszey potomności póty żyć będzie, póki naród i ięzyk Polski istnieć nie przestaną. Utracily w nim: młodzież pieczołowitego oyca; Zgromadzenie XX. Piiarów, iednę z pierwszych swych ozdob; przyiaciele źródło nauki i pociechy wzaiemney; mowa oyczysta prawodawcę i Patryarchę swego; Polska nakoniec literatura straciła iakoby kamień węgielny. Zwłoki tego szanownego męża przeniesione zostały d. 16 b. m. na mieysce wiecznego spoczynku, wpośród icznego grona w smutku pogrążonych osób. Młodzież szkolna wynurzyła z głębokim żalem, uczucia swoie w mowach mianych w kościele XX. Pijarow, i na cmentarzu przy katakumbach.

Z mocy wyroku Namiestnika Królewskiego, pod d. 21 stycznia, liczba wszelkich szynkow, w obwodzie miasta *Warszawy* teraz będących, do połowy zmnieyszoną bydź ma, od dnia 1 lipca r. t.; dla pozostałych szynkow wydadzą się na półczwarta roku konsensa, z opłatą roczną kanonu po 1000 zł. od każdego szynku.

Rada ogólna Królewskiego Uniwersytetu warszawskiego obwieściła, iż dnia 24 lutego rozpoczyna się w wydziale matematyczno fizycznym tymczasowy kurs umieiętności następuiących:

1. Filozofia. WJP. *Linde* wykładać będzie Psychologią empiryczną — 2. Matematyka: JX. *Dąbrowski*, Jeometryą Analityczną z przypomnieniem elementarney — JP. *Armiński* po ukończeniu Algiebry wyższey dawać będzie kalkuł dyfferencyonalny — 3 Fizykę daje JP. *Skrodzki*, 4. Chemią JP. *Kitalewski*, — Historya naturalna: 5 Zoologią JP. *Hoffmann*, D. M., 6. Botanikę JP. *Szubert* — 7 Historya powszechna JP. *Bentkowski* daje Encyklopedyą historyczną i historyą rodu ludzkiego — 8. JP. *Stephasius*, Literaturę Starożytną. — Zastępcą Dziekana wydziału Matematyczno fizycznego, JX. Dąbrowski. Mieysce dawania lekcyy iest w pałacu Kazimierzowskim. Podpisali to obwieszczenie: *Staszic* Prezes Rady i *Kamieński*. *Z. S.*

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE

Francya

(z gaz. berl.) *Paryż, d. 3 lutego.* Monitor zawiera protokół, dnia 19 stycznia przez Kanclerza *d'Ambray* sporządzony, z okoliczności odkopania i pogrzebienia ciał i kości Królów z domu Burbonow i Walezych, w grobach *St Denis*. Dodane są do tego Aktu, różne w tey mierze rozkazy i wyśledzenia. Po tych aktach umieścił Monitor Listę imion Królow, Królowych, Xiążąt, Xiężn i Xiężniczek, dawniey w opactwie *St. Denis* pogrzebionych, a teraz nanowo tam złożonych, spisaną z tablic marmurowych, które znayduią się w *St. Denis* przy weyściu do grobow. Na tablicach tych, pod imionami znayduie się napis: „Swym d. 17 — 24 października 1793 i 18 stycznia 1804 znieważonym grobom wydarte, a d. 19 stycznia 1817 imże powrócone."

W Królewskim domu wychowania w *St. Denis*, będzie po dwa razy na tydzień rozdawana zupa i mięso dla ubogich tego mieysca — *Clery*, kamerdyner *Ludwika XVI* umarł we wsi *Hitzing* pod *Wiedniem*, gdzie i pogrzebiony został. Na grobowcu iego ten prosty znayduie się napis: „*Tu leży wierny Clery*." Król teścia iego, *Grein*, udarował dostoynością slachecką.

D. 1 t. m. P. *de Serre*, prezydent izby deputowanych, na czele swoiego biura, złożył Królowi przyięty proiekt do prawa względem Dziennikow.

Paryż, d. 4 lutego. Wczora po mszy, która się odprawiała w pokoiach królewskich, było u Króla wielkie przyięcie składanego uszanowania przez WW. urzędnikow, ministrow, marszałkow, jenerałow, kawalerow orderow, i wyższych urzędnikow krajowych — Kommissarze dworów Francuzkiego i Hiszpańskiego, w rzeczach tyczących się Francuzow w Hiszpanii, a Hiszpanow we Francyi osiadłych rozpoczęła swe działania. Składa się z 6ciu Kommissarzy hiszpańskich *Parga*, *Machado*, *Salmon* i 3ch Francuzow: *Meunier*, *Bessieres* i *Fumecon*.

Na wczoraysze posiedzenie Izby Deputowanych przybyli W. Strażnik pieczęci, Ministrowie Skarbu i spraw wewnętrznych i 4rey radcy stanu. Pierwszy z nich, Baron *Pasquier*, podał Izbie dwa proiekta do prawa, stosownie do popraw Izby, przez ministrow i ra ę stanu wypracowane. Pierwszy względem władzy sądowniczey w Izbie Parow i ustanowienia w niey Naywyższego Trybunału. Drugi względem odpowiedzialności ministrow. Podług pierwszego proiektu, Izba Parow, iako Sąd Naywyższy, sądzi poniższe występki 1) Zamach na osobę Królewską. 2) Królowey i następcow tronu. 3) Rejenta. 4) Zbrodni przeciw bezpieczeństwu stanu, ieżeli są przestępcami, Xiążęta krwi, Parowie Francyi, Arcybiskupi i Biskupi, Marszałkowie Francyi, Wielcy urzędnicy Koronni, Kapitani gwardyi królewskiey w czynney służbie, ministrowie sekretarze stanu, Posłowie, Jenerałowie dowodzący na lądzie i morzu, Dowódzcy dywizyy woyskowych

Jutro zaczną się rozprawy i rozwagi nad budżetem — Rozumieią, że Izby ieszcze 2 miesiące trwać będą. Głównieysze rzeczy iuż są ukończone. Dalsze bez oporu póydą.

Królewski Instytut umieiętności otrzymał doniesienie o poniższym nadzwyczaynym wydarzeniu. Na początku miesiąca października, nadspodzianie obfity śnieg wypadł w okolicach *Besançon*; po wielu mieyscach stało ieszcze zboże, które iuż za zginione miano. W pierwszych dniach stycznia, wypadł deszcz ciepły; spędziło śnieg; a zboże, iuż za stracone miane, wydaie się bydź doyrzałem i w dobrym stanie; staraią się teraz naytroskliwiey je zebrać.

W *Paryżu* spożywaią na dzień 650,000 f. chleba, a 19,500,000 funt. na miesiąc. Do następnego żniwa iest ieszcze 7 miesięcy; potrzebuie więc *Paryż* do żniwa 136,500 000 funtow chleba.

Angielski jenerał major, *Murray*, na *polach elizeyskich* spadł z konia i nogę złamał. — *Beauvilliers*, znajomy restaurator, autor kucharskiey xiążki, *l'Art du Cuisinier*, (Sztuka kucharska) nagle z appoplexyi umarł, w tey właśnie chwili, kiedy szklankę zimney wypił wody.

Francya (mówi iedno z pism naszych) nayszczęśliwszym nie powinna zazdrościć narodom. Obyczaie i ięzyk wspólne są 29ciu milionom mieszkańcow; iest ona iedynem państwem w Europie, nie maiącem papierowych pieniędzy; ma naypięknieysze źródła bogactwa narodowego, to iest: żyzność gruntow, przemysł i pracowitość mieszkańcow. To ieszcze ma przed innemi Państwami Europy, iż była w szkole nieszczęść i na długo od żądzy zdobywania i chwytania się nowości uleczoną została. Spokoyność iest teraz iedynym celem iey usiłowań.

Turcya.

(z gaz. Oester. Beob.) Podług wiadomości z *Konstantynopola* pod d. 10 stycznia, spokoyność stolicy tey, czasu świąt Bożego Narodzenia, przez kilka godzin zaburzona była przygodą, do którey stał

się powodem genueński okręt kupiecki, dowództwa kapitana *Gerwino*. Jedna z należnych do tego okrętu szalup, na którey się kilku, zapewne winem zagrzanych, maytkow znaydowało, natrafiła blizko brzegu na czółn turecki, którego sternik, janczar, czy to ze swawoli, czy przypadkiem, do wody wtrącony został. Chociaż janczara towarzysze natychmiast wyratowali, iednakże przypadek ten stał się przyczyną do żwawey kłótni między maytkami szalupy i kilką muzułmanami, którzy spiesznie tam byli przybiegli. Od słów przyszło do bitwy; straż, która na krzyk ten spiesznie przybiegła, zabrała szalupę i póymała iednego maytka. Skoro tylko okręt kupiecki to postrzegł, bat wielki natychmiast na pomoc przybył z rozwiniętą banderą i ludem zbroynym, dla wyrwania małey szalupy i maytka z rąk straży tureckiey. Ale ta stanęła uporczywie do obrony i tak rozjątrzyła maytkow, że ci, powracaiąc do okrętu kupieckiego, dali ognia do zebranego tłumu Muzułmanow, a turek ieden życie utracił, kilku zaś raniono. Płochość ta zapaliła do naywyższego stopnia wkorzenioną przeciw Frankom nienawiść fanatyczną, i wznieciłaby powszechny rozruch, a nawet zagroziłaby bezpieczeństwu całego terrytoryum frankońskiego, gdyby nie spieszne przybycie główney straży z arsenału, a w końcu i samego Kapudan Baszy (W. Admirał) który uzbrojone pospólstwo rozpędził, i przez uwięzienie natychmiast nietylko występnych, ale też wszystkich zgromadzonych, albo przybywaiących tam Frankow, których o należenie do kłótni tey porozumiewano, zostały uspokoione umysły zapalonych zemstą Muzułmanow. Tym sposobem spokoyność i porządek prędko przywrócone były; a sprawcy i winowaycy dotąd w więzieniu siedzą.

W rozległem wielkorządztwie *Trapezuntu* woyna między tamecznym Wielkorządcą (*Suleiman Basza*) a kilką z buntowanymi *Derebeghami* szczęśliwie wprawdzie uśmierzoną została, i Basza do stolicy swoiey powrócił; iednakże wiele ieszcze mieysc tey prowincyi iest w rokoszu.

W inney stronie Turcyi azyatyckiey, w *Morsul*, wszczęła się także otwarta woyna między tamecznym wielkorządcą (*Abdul Dżelilzade Ahmed Basza*) i wielkorządcą *Bagdadu*. Rozumieią, że zatargi te zakończą się zrzuceniem teraźnieyszego Wielkorządcy *Bagdadu*, którego o wiele bezpraw obwiniaią, i oddawna iuż zle iest uważany u Porty.

Dowódzca *Dardonellow*, *Osman Aga*, zrzucony został z urzędu swego, za niedbałe spełnianie rozkazow Porty, około odnowienia tamecznych warowni; na mieysce iego postąpił na stopień Mosselima tameczny poborca celny *Ahmed Aga*. Razem też posłano z Konstantynopola dwóch nowych inspektorow budownictwa, dla przyśpieszenia tey roboty.

Mosselim *Nikopolu*, *Bekiril Mustafa Aga*, w nagrodę gorliwych usług około przywrócenia uszkodzonych w ostatniey woynie warowni tego miasta, mianowany iest Baszą dwótulnym, a pełnomocnik iego w *Konstantynopolu* otrzymał z tegoż względu kaftan honorowy.

Stan publicznego zdrowia, tak w *Konstantynopolu*, iako i *Smirnie*, *Canea* i *Albanii* wystawiony iest dotąd na skutki morowego powietrza.

D. 28 grud. nowo mianowany poseł neapolitański, Hrabia *Konstanty Ludolf*, uwiadomił Portę o przybyciu swém w tey dostoyności, i d. 30 otrzymał zwyczayne nawzaiem odwiedziny tłumacza Porty w imieniu tureckiego ministeryum. Dnia ostatniego roku zeszłego Poseł Króla pruskiego, Baron *Senft-Pilsach*, i poseł hiszpański P. *de Jabat*, udali się do *Reiss Effendego*, dla przyiacielskiego odwiedzenia tego ministra.

A n g l i a

(*Z gaz. berl.*) *Londyn dnia 5 lutego.* Nowy biuletyn o zdrowiu Króla brzmi, jak następuje: „N. Pan wciągu ostatniego miesiąca był jednostaynie spokoynym i dobrey myśli. Choroba się nie zmnieyszyła; ale fizyczny stan zdrowia jest dobry.“

Nieżywo narodzone dziecię Xiężney *Cumberland*, postawione zostało, d. 2 t. m. o północy, w grobie kaplicy *Henryka VII* w opactwie westminsterskiém.

Dnia 3 t. m. zebrał się tłum ludu na *Spafields*, ale P. *Hunt* nie był obecnym, i zebranie to spokoynie się sprawowało. Policya była czuyną; bank etc. osadzone, a 2 pułki jazdy weszły do *Londynu*. Właściwe zgromadzenie na *Spafield* ma nastąpić dnia 10 t. m.

Dowiadujemy się, że w *Paryżu* aresztowano wielu Anglików za długi.

Podług gazet naszych, zaszły wielkie trudności, względem pożyczki dla rządu francuzkiego. — W *Rzymie* znayduje się teraz około 600 Anglików.

Mówią, że w okolicznościach teraźnieyszych Xiążę Rejent chce ustąpić dziesiątą część swego dochodu; i że również postąpić mają osoby rodziny królewskiéy i wielcy urzędnicy stanu.

P a r l a m e n t.

Zawczora podane zostało obu Izbom następujące ważne poselstwo Xiażęcia Rejenta: „*Jego Królewicowska Mość Xiąże Rejent, imiéniem N. Króla Jmci, uznał za rzecz potrzebną, dadź rozkaz, ażeby parlamentowi złożone były papiery, ściągające się do pewnych zgromadzeń i związków w różnych częściach państwa, których celem jest, zaburzyć spokoyność publiczną, i odwieść lud od przychylności do N. Pana i rządu, i obalić cały teraźnieyszy systemat ustaw i konstytucyi. Jego Królewicowska Mość poleca parlamentowi niezwłóczne i ścisłe roztrząśnienie tych papierów.*“

Na wczorayszém posiedzeniu Izby wyższéy, Lord *Sidmouth* wnosił rzecz względem adressu podziękowania; a potém, izby przesłane papiery przez wyznaczony komitet roztrząsane były. Zapewniał Lordów, że Rejent z wielką boleścią widział się przymuszonym do uczynienia tey kommunikacyi; i że ta nie nastąpiła bez mocnego przekonania się o jey konieczności. Nie mówił nic o mających się przedsięwziąć środkach; wyraził tylko, że Izba powinna zawiesić zdanie swoje, póki nie nastąpi roztrząśnienie papierów i zdanie o nich sprawy taynego komitetu. Wreszcie kommunikacya ta nieściąga się bynaymniey do bezprawia, jakie zaszło d. 28 stycznia. Gdyby nawet bezprawia te niebyły popełnione, jednakże poselstwo teraźnieysze zawszeby nastąpiło. — Lord *Grosvenor* oświadczył, że, jeśli się tajemne związki i zgromadzenia znaydują, jest to prostym skutkiem nieroztropnego postępowania ministrów. Lord *Holland* dowodził, że mowa o podobnych zgromadzeniach jest tylko sztucznym obrótem ministrów, dla wzniecenia fałszywey trwogi. Że od 5ciu miesięcy znaydują się podobne zgromadzenia; zamiar ich nie jest żadną tajemnicą, żadnym występkiem. Ministrowie powinni nayprzód okazać, że złemu nie można zapobiedz drogą zwyczaynego prawa krajowego; inaczéy bowiem ich krok, przyniesienia rzeczy tey do parlamentu, nie może bydź usprawiedliwionym: ponieważ środki podobne ściésniałyby wolność ludu. Wszędzie panuje ucisk i ubóstwo. Dla dowiedzenia tego, niepotrzeba żadnych papierów, żadnych komitetów, żadnego zdania sprawy. — Hrabia *Liverpool* mówił, że Parlament nie ma obowiązku, rozwiązywać tego zapytania: czyli przedsięwzięcie nowych środków do utrzymania spokoyności, jest potrzebne. (*) Ma tylko polecenie od Rejenta, iżby papiery te tajemnemu komitetowi do roztrząśnienia i do zdania sobie sprawy o nich poruczyć. To nikomu szkody przynieść nie może; ale

(*) Mówią bowiem o uchyleniu aktu *Habeas-Corpus*.

parlament nie dopuści, iżby mądre urządzenia konstytucyi ofiarą zawziętey namiętności i błahego dziwactwa stać się miały. Hrabia *Grey* wyraził mniemanie, że naród Angielski pokłada całą ufność swoję na parlamencie, i że powinnością parlamentu jest bydź stróżem wolności ludu. — Nakoniec wyznaczono kommissyą z 11 Lordów złożoną, dla roztrząśnienia tych papierów i zdania o nich sprawy.

W *Izbie niższey* zostało wniesione poselstwo Xięcia Rejenta przez Lorda *Castlereagh*. Mówił on, iż poczytałby sobie za nieprzyzwoitą, gdyby teraz we względzie tego poselstwa, naymnieyszą rzecz przydał; jednakże musi razem oświadczyć, że ministrowie mieliby to za naywiększe zaniedbanie swéy powinności, jeśliby Rejentowi nie radzili udzielenia wiadomości zawierających się w załączonych do poselstwa papierach. Po zaszłey zgodzie na adres podziękowania dla Xięcia Rejenta, Lord uczynił wniesienie, iżby następnego dnia wybrać przez zwyczayną formę głosowania Komitet tayny ze 21 członków, którzyby udzielone papiery roztrząśli, na co też natychmiast zezwolono.

Potém zapowiedział minister, że w piątek (d. 7.) uczyni wniesienie, względem wyznaczenia komitetu dla dokładnego rozważenia stanu przychodów i wydatków. Słów tych nie zaniedbała oppozycya. P. *Ponsonby* odezwał się pierwszy z tém, azeby to rzeczywiście w *piątek* nastąpiło; a dokładne rozpoznanie, żeby nie było zwlekane ode dnia do dnia. P. *Tierney* zapytał, jak członkowie komitetu wybranymi bydź mają, przez głosowanie, czyli też innym sposobem? Lord *Castlereagh* nic na to nie odpowiedział: a P. *Tirney* przydał: oczewistą jest rzeczą, czego się Izba i kray od szlachetnego Lorda ma spodziewać. Inni jeszcze członkowie oppozycyi oświadczyli, że, jeśliby wniesienie to jeszcze zwlekaném bydź miało, tedy oni nieomieszkają rzecz tę przypomnieć. Pan *Tierney* zapowiedział też na 27 wniesienie rzeczy, względem zniesienia niepotrzebnego urzędu trzeciego sekretarza stanu. (Urząd ten zatrudnia się interessami kolonialnemi, sprawuje go Hrabia *Bathurst*). Na ostatku Lord *Cochrane* podał prośbę zawołanego *Hunta*, razem też drugą tegoż *Hunta* prośbę w jedneyże treści, którą Lord *Thanet* do Izby wyższey podawał, ale nie była przyjętą: ponieważ P. *Hunt* powinien się wprzódy udawać do urzędów sądowych, a jeśliby tam sprawiedliwości nie otrzymał, wtedy do Parlamentu udać się może; atoli większość głosów przeważyła nakoniec, i prośba przyjętą została.

Izba wyższa, na wniesienie Wikonta *Melville*, uchwaliła podziękowanie dla Admirała *Exmouth*, oraz oficerów i maytków jego dowództwa, za świetną na Algier wyprawę. Równeż podziękowanie uchwalono dla Admirała *Van de Capellen* i jego floty, którey pomoc tak ważną była. W Izbie niższey *Castlereagh* uczynił toż samo wniesienie, które jednomyślnie przyjętem zostało.

Austrya.

Korrespondent hamburski pisze z *Wiednia* pod 1 lutego: „Wnioskują, że N. Xiężna *Parmy* wkrótce tu przybędzie i nieco przydłużey się zabawi.

Pani *Catalani* dziś wieczorem, albo, jutro rano tu jest spodziewana.

Podług gazety berlińskiéy z *Wiednia* pod 4 lutego: „Cesarz Hrabiego *Fresnel* i margrabiego *Sommariva* mianował jenerałami jazdy. — Arcy Xiążę *Karol* ma się lepiéy. Małżonka jego znowu jest w ciąży. — Xiążę *Schwartzenberg* ratunek swóy winien paroxyzmowi podogry, który spadając na część ciała sparaliżowaną, życie mu przywrócił.

Hrabia *Palfy* na posła do *Carlsruhe*, a Hrabia *Trautmannsdorf*, dotąd mieysce to zaymujący, na posła do *Drezna*, Hrabia zaś *Bombelles* z *Drezna* do *Turynu*, przeznaczeni zostali.

Spodziewają się tu Xiążęcia Saskiego, *Antoniego* z małżonką swą, Arcy Xiężną *Maryą Teressą* (siostrą Cesarza naszego) i xiężniczką saską *Amelią*, córką Xięcia *Maxymiliana*: bawić mają do wyjazdu Arcy Xiężniczki *Leopoldyny* do *Brazylii*.

Handel i rękodzielnie są tu w takim upadku, iż codzień słyszeć się daje o mnieyszych bankructwach, a często bardzo zdarzają się i większe. Toż samo dzieje się i w innych częściach kraju. Dochodzi wiadomość, że dwa znakomitsze domy handlowe w *Pest*, a trzeci w *Tryeście* płacić przestały.

Na przedmieściu tuteyszém, *Landstrass* zwaném, utworzyło się towarzystwo z właścicieli domów wyższey szlachty, wcelu wspierania pieniędzmi ludzi uboższych, podatkowi przemysłowemu podlegających. Na czele tego towarzystwa jest Arcy Xiążę *Karol* i płaci miesięcznie 600 złot.; Arcy Xiężna *Beatrix* 800 zł.; Xiążę *Razumowski*, etc.

Dnia 6 lutego poseł angielski, Lord *Stewart*, dawał w pałacu swoim bal świetny, który obecnością swą zaszczycili Cesarstwo Jchmość i Arcy Xiążęta.

Wielkie Xięstwo Poznańskie.

Z Poznania 12 lutego. Gazeta tuteysza ogłosiła następujące, obwieszczenie:

„Jego Królewska Mość, w § 15tym wydanego pod dniem 9 listopada r. z. Patentu, względem przywrócenia Praw Pruskich, zastrzegł sobie oznaczenie osobném urządzeniem sposobu, w jakim ustawa z dnia 14 września roku 1811, tycząca się stosunków między dziedzicami dóbr ziemskich a włościanami, niemniéy bliższe rzeczoney ustawy objaśnienie z dnia 29 maja z. r. z należytą na prawa wszystkich interessowanych osób względnością, w Wielkiem Xięstwie Poznańskiém zastosowanemi bydź mają.

Zastrzeżenie to, ku podziwieniu mojemu, wzniecilo obawy, które sam dodatek: *z należytą na prawa wszystkie interessowanych osób względnością*, całkiem zniweczyć był powinien.

Któż z nas nie czuje owéy uciążliwéy do ustawicznych wyręczeń prowadzącéy opieki, którą nad włościanami w dobrach naszych brać na siebie zniewoleni jesteśmy?

Któryż światły dóbr posiadacz mógłby tey liczney klassie mieszkańców, zazdrościć samodzielności, z któréy sam jest naybliższym do ciągnienia pierwszych korzyści, a która jedynie tylko jest zdolną postawić tychże mieszkańców w stanie ponoszenia wspólnych ciężarów krajowych.

Że takowe stosunki nie mogą bydź dziełem nagłego rozkazu, lecz jedynie przyszłych światłych rozporządzeń owocem, jest rzeczą równie naturalną, jak od Królewskiego Rządu Pruskiego ze wszech miar uznaną.

Upoważniony jestem od Naywyższey władzy do oświadczenia, iż tenże Rząd względem wspomnionych rozporządzeń, przed wydaniem zastrzeżonego w Patencie z dnia 9 listopada r. z. urządzenia, ze światłemi a interessowanemi do tego członkami narodu znieść się umyślił. *Berlin* dnia 29 stycznia 1817. Naczelny Prezes Wielkiego Xięstwa Poznańskiego,

Zerboni di Sposetti.

WIADOMOŚCI ROZMAITE.

W różnych niemieckich gazetach umieszczone jest następujące postrzeżenie: *Igła magnesowa*, zaczyna znowu kierunek brać ku północy. W roku 1657 stała zupełnie na północ; przez 160 lat pochylała się ciągle ku zachodowi; wprzeszłym roku pochyłość ta doszła już 25 stopni; potém się zatrzymała; a teraz powraca znowu na północ.

— Wilno. —

Józef (mający lat 10), *Ignacy* (lat 8) *Leonard* (lat 6) *Ginettowie* i siostra ich *Lucya Ginettówna* (lat 7) przysłali dnia 10 t. m. do infirmaryi tuteyszego Domu Dobroczynności kilkanaście funtów szarpii, na którą sami w czasie wolnym od nauk pracowali. Ofiara ta dla cierpiącey ludzkości, która jest dowodem przykładnego starunku rodziców, około należytego ukształcenia serc młodocianych, z podzięką od Towarzystwa przyjętą została i uznana za godną podania do publiczney wiadomości.

Dozwala się drukować Z. Niemczewski Prof. Komit. Cenz. Członek. — w Drukarni XX. Pijarów.

DODATEK

OGŁOSZENIE.

1 Od Wileńskiego Rządu Guberskiego były od roku 1811 do roku 1815 dzierżawca w Minskiey Gubernii poboru napitkowego, Józef Houwalt, zawinił niedopłaty dzierżawney rubli 17,777 kopieiek 51½. Na uskutecznienie ktorey Mińska Izba Skarbowa żąda pozyskania między innymi z poręczników Houwalta tuteyszey Gubernii Obywateli: Wincentego Małeckiego, Koleskiego Sowietnika Balińskiego, Podkomorzego Daniela Buczyńskiego i Komandora Marcinkiewicza Zaby, summy w miarę danych przez nich poręk; ale ci poręcznicy od opłaty przypadaiącey podług poręki summy uchylaią się; zaczém Rząd tuteyszy, stosownie do rezolucyi 30 stycznia zapadłey postanowił wyprzedać przez publiczną licytacyą maiątki ich na porękę oddane, iako to: Małeckiego Antokiecie 197 dusz, Balińskiego Pużany 101 dusz, Marcinkiewicza Zaby Tundziszki i Kisieliszki 150 dusz i Podkomorzego Daniela Buczyńskiego Bałkowszczyznę 253 dusze, podług rewizyi 1795 roku. Naco naznaczone są terminy, pierwszy 7go, 2gi 12go, a 3ci ostateczny 22go marca teraźnieyszego roku. Chcący zatem kupić takowe maiątki, zechcą przybywać na terminy do tegoż Rządu. Dnia 12 lutego 1817 roku.

Sowietnik Szulżeńko.

Sekretarz Dmitrewski.

---

1 W Mińskim Rządzie Guberskim przedawać się będzie przez licytacyą publiczną z inwentowany za dług od Obywatela Gaspra Prószyńskiego Mińskiey Izbie Powszechney Opieki należny, maiątek nieruchomy w Gubernii mińskiey, powiecie Bobruyskim położony, Raduma nazwany, w którym włościan domow 43, dusz męzkich 146, żeńskich 121, ziemi u włościan włok 21¾, rocznego dochodu 851 rubel 46 kop. srebrem. Na przedaż tę naznaczone są terminy: 1wszy dnia 22. Januar. drugi dnia 21go Februaryi, a 3 i ostateczny dnia 12go marca teraźnieyszego 1817 roku. Chcący zatem nabyć ten maiątek, maią przybywać do pomienionego Rządu sami, albo ich prawni plenipotenci, na pomienione terminy przedaży. Dnia 25 stycznia 1817 roku.

Sekretarz Czerniejew.

---

1. w Mińskim guberskim Rządzie będzie się przedawać przez publiczną licytacyą z inwentowany maiątek Obywatela nadwornego Sowietnika Alexandra Józefowicza, za dług należny Mińskiey Izbie powszechney opieki, maiątek nieruchomy położony w gubernii Mińskiey, powiecie borysowskim, Porzecze i Szałaty nazwany, w którym domów włościańskich 23, dusz męzkich 81, zeńskich 95, ziemi u włościan włok 9²³⁄₂₄, rocznego dochodu 587 rubli 18 kop. srebr.. Na takową przedaż przeznaczone terminy: pierwszy 21go Januaryi, drugi dnia 21szego Februaryi, a trzeci ostateczy dnia 11 marca teraźnieyszego 1817 roku. Chcący kupić takowy maiątek mają przybywać sami, albo ich prawni Plenipotenci, do pomienionego rządu na wyrażone terminy przedaży. Dnia 25 Januaryi 1817 roku.

Sekretarz Czerniejew.

---

1 Kommissya za Naywyższym Ukazem dla rozpoznania długów i maiątkow byłych Litt. Hetmana i Podskar. Ogińskich ustanowiona, rozpatrywaiąc Dzieło i opinie Senatu do celu satysfakcyi Kredytorow stosowane nalazła wyłączone pretensye Kredytorow mianowicie: Rotmistrza Nosarzewskiego, Starosty Spławskiego, Szambelana Grotuza, Szambelana Smogorzewskiego, Bankierza Łyszkiewicza, Staroścínę Belgramowę, Marciałsa Rycharda, Kasztelanowę Jabłonowskę, Bankierza Blanka, Sukcessorow Pruskiego Obywatela Kozietulskiego, Bankiera Hasselgrena, Chorążynę Taroszewska Bonwenturę Kątrzyckiego; Bankiera Teperra, Bankiera Kabryta, Szambelana Lasockiego, Johannę Jordanowę, Sekretarza Meysnera, Półkownika Piotrowskiego, Staroścínę Rudnickę, Kapitana Szteynera, Starostę Łączyńskiego, Szymona Zawistowskiego, Stolnika Kuczewskiego, Henryka Berno, Szlachcica Iwaszkiewicza, Szlachcica Dębowskiego, Półkownika Możeykę i Skarbnika Dylewskiego, Szlachcica Węgrzeckiego — Lecz kiedy Senat obok takowego wyłączenia przepisał warunek, ten: że ieżeliby pomienieni wyłączeni Kredytorowie prawne, iakich Senat potrzebuie świadectwa złożyli, mogą zarówno z innemi zyskiwać satysfakcyą. Z tego względu Kommissya wszystkich pomienionych Kredytorow ostrzega i rekwiruie. 1mo. Żeby złożyli dowody urzędowe, że w czasie przyzwoitym wykonali przysięgę na wierność Tronowi Rossyyskiemu, i że do rewolucyi kraiowey nie należeli. 2do: Żeby co do swoich pretensyy złożyli oryginalne inskrypcye, za któremi poszukuią satysfakcyi. 3tio: że w swoich pretensyach nieudawali się do Kommissyi Sokołowskiey i że ich pretensye nie są wtey że Kommissyi przyięte. A to wszystko wypełnić należy, od daty ogłoszenia w przeciągu iednego miesiąca, inaczey skutki iakie z opóźnienia wypaść mogą samym sobie przypisać będą winni — Równie Kommissya raz ieszcze ostatni ostrzega wszystkich Kredytorow, którzy maią przyznane Senatem summy, ażeby prawne dowody wykonaney na wierność Tronowi Rossyyskiemu przysięgi składali, albowiem wykonane na Urzędzie iuramenta, nie są odpowiedniemi Ukazom Monarchy i Senatu. Roku 1817 Febr. 15 dnia.

Piotr Kleczkowski Kommissarz.

Antoni Osipowicz Archiwista.

Jerzy Giedroyć Kancellarzysta.

---

1 O nasionach inspektowych i Włoszczyzny w różnych rodzaiach zagraniczne i kraiowe; Nasiona Kwiatowe paczkami, tudzież rośliny w różnych rodzaiach na Rabaty kwiatowe i do dzikiey promenady wysadzania i do okrycia altan służące, oraz drzewka fruktowe wróżnych gatunkach. Róża hollender. centyfoliowa i Brandeburska i żółta dwókolorowa i inne gatunki znaydują się u JP. Umińskiego pod Nm 853 za Wileńską bramą idąc ulicą wileńską do zielonego mostu, naprzeciw kościoła Sgo Jerzego, z ulicy wileńskiey obrócony zaułek do Sgo Jakóba, w domie własnym za cenę pomierną dostać można, znayduie się Koniczyna do zasiania łąk dla cieląt; Melissa, czyli Pszczelnik dla Pszczół, gdyby się dobrze roiły.

---

1. Dekretem Sądu Taxatorsko-Exdywizorskiego dóbr Rogowa i Miadzioły w powiatach Wilkomirskim w gubernii Wileńskiey i w Wileyskim w gubernii Mińskiey faktorstwa JWW. Marszałkow Upistkich Straszewiczów JW. Antoni Baron de Rönne z mocy obligu Kredytor niezaprzeczony dóbr Rogowa, według opinii sądu Exdywizorskiego w roku 1816 Mca Lutego 25go dnia stronom objawiony za summę tymże dekretem w ilości zło.

Polsk. 134,000 przysądzoną, ulokowany został na dwóch trzecich częściach dóbr Madzioły w gubernii Mińskiey w powiecie Wileyskim położonych maiących poddanych ciągłych czternastu, gruntu włok 44 morgow 4 prętów 183 pręcików 152 ⅔ ze wszelkim zabudowaniem dwornym i gospodarskim, z ogrodami fruktowemi i warzywniami z jeziorami i lasami — jakowa scheda Exdywizorska może bydź wyprzedaną za cenę przyzwoitą; chcący oną nabydź raczą kommunikować się na kontraktach Mińskich z samym aktorem lub iego Plenipotentem W. Michałem Oczapowskim, zaś na kontraktach Wileńskich z Adwokatem subseliow Wileńskich Adamem Lindsayiem — u których tak o schedzie iako też i cenie oney dostatecznie poinformowani zostaną Wilno roku 1817 Lutego 15go dnia.

---

1. Marszałek Gubernii Litewsko-Wileńskiey maiąc od Izby Skarbowey Wileńskiey kommunikacyą, w jakich terminach opłacać należy podatki różnego rodzaju, dla wiadomości Obywateli ogłasza.

1. Poduszne, Czynszowe od wszelkiego stanu ludzi, oraz akcyzywne czyli napitkowe, stosownie do postanowienia Rady Państwa w dniu 27 Marca roku 1812 Naywyżey potwierdzonego, wnosić należy do Kaznaczeystw powiatowych w dwoch terminach, to jest: pierwszą połowę od 1 dnia miesiąca Januaryi do 1 Marca; drugą zaś od 1 Oktobra do 15 Xbra — Pojezuickie procenta, w połowie od 1go Januaryi do 15 Februaryi, i od 1go Junii do 15 Julii — Wszelkiego rodzaju kwarty za pierwszą połowę od 1go Marca do 15 Apryla, za drugą, od 7bra do 15 8bra — We dwa tygodnie po upłynieniu wyrażonych terminów, wszelkie pobory niewniesione, liczą się iuż za remanent.

2. Składki na Ziemskie powinności od 1 Januaryi 1815 trwać maiące, rozkładem w roku 1815 zrobionym, przeznaczono wnieść summę na też powinności w terminach jako to: za rok 1815 proporcyą roczną w racie septembrowey tegoż roku 1815 z każdey Duszy włościańskiey podług rewizyi 1811 roku po kopiejek 80 assygnacyynych w 1816 i 1817 w ratach Marcowey i Septembrowey po kopiejek 40, co wyniesie rocznie kopiejek 80 assygnacyami — Oddzielnie zaś z rozkładu dodatkowego na utrzymanie Poczt w roku 1816, 9bra 2 uczynionego na półtora roku, przeznaczono wnosić z dusz włościańskich wszelkiey natury, i mieyskich podług ostatniey Rewizyi roku 1816 rocznie z każdey duszy po rublu 1 i kop. 10 assygn., to jest: w 1816 w Racie Septembrowey z duszy po kop. 55 w 1817 w marcowey i Septembrowey ratach po kop. 55 assygn. — A zatém w pierwszym 1817 w 7brze należało opłacić rocznie z każdey duszy kop. 80 w 1816 w Marcu po kop. 40 podług rewizyi 1811 roku w trzech zaś ratach ostatnich to jest w Septembrowey 1816 w Marcowey i Septembrowey 1817 w każdey; naprzód podług Rewizyi 1811 roku z duszy po kop. 40 i oddzielnie podług Rewizyi ostatniey 1816 w tychże samych trzech ratach po kop. 55 assygnatami wnieść należy.

3. Składki na Slacheckie powinności podług rozkładów do roku 1818 trwać maiących, wnieść należało do Kaznaczeystw w roku 1815 w Racie Marcowey z każdey duszy włościańskiey do Obywateli należących po kopieiek osm srebrem; w roku zaś 1816 i 1817 z dymów pojedyńczych Slacheckich licząc trzy dusze na ieden dym z każdey duszy rocznie po kop. 7, podobnież z dusz włościańskich, ska z każdey po kop. 7 srebrem, w ratach tych samych iak i Ziemska powinność, ato podług rewizyi 1811 roku.

4. Składki na Kommitety Główny i Guberński na raz jeden tylko w roku 1815 w Racie Septembrowey wnieść należało razem z powinnościami Ziemskiemi, ze wszystkich stanów opłacających Ziemską powinność, z każdey duszy po kopieyce 1 i pół srebrem; kto więc wypadaiącą illość w zupełności wniósł, na dal opłacać nie jest obowiązany.

5 Peny Naywyższym Manifestem dnia 16 Maja roku 1811 przeznaczone po jednym procencie na miesiąc, liczą się i exekwuią się od wszelkich w ogólności podatków zaremanentowanych, po upłynieniu dwóch tygodni, ktoby zaś w przeciągu dwóch tygodni po terminach wniósł podatki, peny ieszcze się nie liczą.

6. Po wyyściu dwóch tygodni po każdym terminie na opłatę rożnych podatków przeznaczonego, exekwują się peny po jednym procencie na miesiąc, nie podług liczby dni od czasu uchybienia terminu, lecz za cały miesiąc i od całego remanentu.

7 Imiennym Ukazem z pod daty 18 Januaryi roku idącego 1817 Izbie Skarbowey Wileńskiey przez JW. Ministra Finansów Januaryi 31 objawionym, wszystkie ogólnie peny za zaległe Skarbowe remanenta do roku 1816 nayłaskawiey darowane zostały.

8 Przez Manifest 1814 roku 30 augusta darowane zostało poduszne za ominione lata do roku 1814go, a gdy dawniey w Litwie nie było podusznego, które tylko w roku 1812 nastało, przy którey okazyi skassowano exystujące do tego czasu Podymne, pół podymne, Pogłowne, Subsidium Charitativum, ofiarę z Szlacheckich i duchownych maiątków, Czynsz Magdeburski, Młynowe, Czopowe i szeléżne, to i wszystkie remanenta tych podatków razem z penami darowane zostały.

9 Komitet Ministrów przedpisaniem swoim bieżącego roku, nakazał wstrzymać exekucyą wszystkich podatków Skarbowych i opłaty z Dusz za propinacyą (oprocz Ziemskich i Szlacheckich powinności) zaległych do roku 1815, nakazuiąc tylko nayściśleysze wyexkwowanie podatków z roku 1815 i 1816. Datt w Wilnie dnia 15 Februaryi 1817 roku.

Teodor Ropp.

---

1. Sąd Taxatorsko-Exdywizorski na Dobra JO. Xięcia Onufrego Druckiego Lubeckiego Konsyliarza Stanu przez Remissę Sądu Głównego Mińskiego 2go Departamentu wyznaczony, w terminie zakreślonym do dóbr Debitora zeszłego. Po ułatwieniu pierwszemu ziazdowi właściwych czynności. Po naznaczeniu jako to: inwentacyi, administracyi, Aktow, oraz Komportacyi na dzień 6wónasty Apryla 1817 roku do Kancellaryi Ziemskiey Pińskiey z sześcio-niedzielną persystencyą; że na oczewiste rozsądzenie dla zebrania się kompletu Sądowego, dzień siódmy Junij roku teraznieyszego do Majątku Pohosta w Powiecie Pińskim położonego, zakreślił; Wierzycieli uwiadamiając, na który dzień aby wszystkie strony z interessem konkursowym JO: Xięcia Lubeckiego związek maiące, ze wszelką gotowością stawiły się, sub amissione rei ostrzega.

Michał z Korkozow Kockiewicz Prezydent Ziem Borysowski i Exdywizorski.

Ignacy Bucewicz Podsędek Ziemski miński Exdywizor.

Gabryel Olesza Pisarz Ziem. pttu Pińsk. Exdyw.

Jerzy Cielica Exdyw. Regent.

---

1. Wedle Ukazu JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI Samowładnącego cała Rossyą etc. etc. etc.

Urodzonym Barbarze z Hrabiow Brzostowskich, Hrabini Brzostówskiey Starościnie Pińskiey, Wielhorskim, Palterom, Chreptowiczom i dalszym Sukcesserom, zeszłego Michała z Kozielska Ogińskiego Hetmana W. W. Xtwa Litewskiego Dziedzicom dóbr Telechan w powiecie Pińskim leżących, Xawerému Wiszniewskiemu Komornikowi, Tadeuszowi Husainowi, Starozakonnym Owsiejowi Jankielowiczowi, Mowszy Dawidowiczowi i Leybie Morduchowiczowi Lunińskim, Michelowi Berkowiczowi, Josielowi Jewelowiczowi, Beniaminowi Szmuyłowiczowi, Berkowi i Chazanowi, mieszkańcóm Pohostkim, Ickowi i Leybie Mowszowiczom Łahiszyńskim, Leybie Judkowiczowi i Lipce żonie jego Gruszkom Mieszkańcóm Pińskim lub ich Sukcessorom Debitorom: Pozew przed Sąd Taxatorsko-Exdywizorski w dobrach Pohoście, w powiecie Pińskim sytuowanych, agitować się maiący, z powodztwa urodzonego Xiążęcia Onufrego Druckiego Lubeckiego Radzcy Stanu wyniesiony oto; gdy Xiąże Lubecki dla domiaru powinney satysfakcyi swym wierzycialom,

Oświadczeniem pod dniem 15tym Junii 1816 roku
w aktach Ziemskich Pińskich zapisanym, fundusze
ziemne i summy, pod własnym, lub cudzym Imie-
niem będace, na rozdział realnym Kredytorom
poddał, a Miński Główny Sąd 2go Departamentu,
skutkiem onego, dekretem Remissyinym, roku 1816
Septemdra 27 dnia ogłoszonym, przeznaczając Sąd
Exdywizorski, z stawającemi i niestawającemi oraz
zapozwanemi i pozwać się mającemi, tak Kredyto-
rami, jakoteż Debitorami, jednoczasową rozprawę
zadeterminował, przeto obżałowanych wszystkich
ogulnie, jako dłużników i stanowiących massę Ma-
jątku powołując, zakłada prośby następne; o naka-
zanie przyjęcia rozprawy, w Sądzie Taxatorsko-
Exdywizorskim dnia 7go Junii bieżącego roku, in
fundo Pohosta rozpocząć się mającym; O zasą-
dzenie summ za obligami i dekretami załącemu się
należnych, z procentami zaległemi; o rozdzielenie
onych, na usatysfakcyonowanie Jego Kredytorów,
ze wskazem inekwitacyi do każdego wszczegulności
Debitora funduszow; o zadecydowania expensów pra-
wnych, niemniey o uznanie tego wszystkiego, co
w sprawie proszonym i udowodnionym zostanie.
Z wolną poprawę żałoby Pisan roku 1817 Januaryi
24 dnia.

Na autentyku podpisano Józef Zamiechowski
Woźny powiatu Pińskiego.

---

*1. Excerpt oświadczenia z Protokułu Potocznego
Ziem. powiatu Wileńskiego w dącie niżey wyrażają-
cey się zapisanego, et eorundum pod pieczęcięcią Ziem.
powiatu Wileń. jest wydan.*

*Roku Tysiąc Ośmset Siedmnastego Mca Februa-
ryi czternastego dnia.*

*Przed Aktami Ziem. powiatu Wileńskiego Stawa-
łąc osobiście Starozakonny Jankiel Aronowicz Zo-
łudko Obywatel Wileń. Oświadczenie w pisać do Pro-
tokułu podał wnastępney Treści pisane, Oświadczenie
wespołt z manifestem Imieniem Starozak: Jankiela Aro-
nowicza Zołudki Obywat: Wileń: zanasza się wrzeczy
oto gdy Załł mając wspólnictwo zpewnemi jakoto
Leybą Irmowiczem i też innemi jako powszechnie
wiadomo gdy z pewnego zdarzenia spulnictwo nasze
na żadanie tegoż Leyby Irmowicza że onemu samemu
nie powierzyli nim jeszcze i Załł: Jankiel Zołudko
mnsał jakoby ręcząc się podpisał razem z Leybą na
takowy dokument obligacyiny Hebrayskim dyalektem pi-
sanym każdemu ukazicielowi służącym bydź mającym
w roku obmienionym tysiąc ośmset szesnastym Mca
oktobra o mego dnia dattnym na summę rubli srebr:
trzysta lecz gdy załł dbając o swym podpisie natym
obligu postanowił uwierzywszy obżałł: Leybie Irmorowi-
czow: teyże summy rubli srebr: trzysta aby Kredyto-
rowi opłaciwszy i obligu rozdartego załł: Jankielowi
przywrócił a potym między sobą jako spólnicy się po-
kalkulują a gdy obżałł, Leybo Irmoromicz przyjowszy
takowey summy na opłatę tegoż obligu i do dziś dnia
obligu załł nie przywrócił a jako wdelsze spólnictwo
nie akuratność do mierzyć znosiwszy się sobie podo-
bnemi pozaczynają abytym czasowie takowy oblig na-
takowey summy wyższą dattą powiedzianym gdziekol-
wiek w którey bądź ręku znaydywać się mógł niemiał
by żadnego waloru i ważność októrym już przez Publi-
cznych Gazet odrukować deklaruję gdyby nie został
w tym kto oszukanym anim prawem czynić będzie nay-
solenniey manifestuję ostrzega i ninieysze oświadczez
nie zapisuję. U tego oświadczenia podpis w Protokule
po Hebraysku następny Jankiel Aranowicz Zołudko.*

*Zgodność z Protokułem świadczę Józej Nabo-
rowski Regent*

---

1 Excerpt z protokułu potocznego Ziemskie-
go powiatowego Mozyrskiego, w dacie poniżey wy-
rażoney uczynionego oświadczenia jednoczasownie
pod Pieczęcią JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI
Ziemską Pttu Mozyrskiego wydan.

1. Roku Tysiąc Osmset Siedmnastego, Mca Februa-
ryi 3go dnia, z powodu odwołania Sądow przed aktami
JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI Ziem. Pttu Mozyr-
skiego stawając osobiście niżey własnoręcznie podpisani
Opiekunowie WW. Alexandra Stanisława, Ottona i Dani-
ela braci, oraz Franciszki, Maryanny Katarzyny, i Filipiny
siostr Horwatow i Horwatuwień nieletnich w Imieniu
tychże nieletnich uczynili oświadczenie wespół z ostrże-
niem oto: iż zeszły S: P: Oyciec wspomnionych nieletnich
Ignacy Horwatt Prezydent Sądow Normalnych Pttu Rze-
czyckiego przy nabyciu od WW. Karola i Jakuba fon
Holsztow Chorążycow tegoż Pttu dóbr Barbarowa w Min-
skiey gubernii w powiscie Rzęczyckim leżących w dwóch
częściach wiecznoscią a w trzeciey części do Nieletniego
Koberta Holszta naylepiey zastawą przyimując na siebie
obowiązek wypłaty diugow bannkowych i partykularnych
na Tabelli w aktach Ziemskich Mozyrskich przyznaney
podanych, a przez zeszłego Ich Oyca Andrzeje fon Hol-
szta zaciągnionych; dalszych żadnych długow nad Tabellę
okazać się na przypadek mogących, (októrych niebyłoś-
ci WW. Fon Holsztowie Naysolenniey zarenczyli) ten-
że Horwatt nie tylko znsić opłatę z dóbr Barbarowa nie-
zobowiązał się, lecz oadto zyskał od WW. fon Holsztow
zabeśpieczenie iż oni takowe długi z pozostałych im po
wybyciu dóbr Barbarowa dalszych Majątków i funduszow
po zaspokajenić i za te długi — od prżddana dwie części i
zastawioną trzecią częsc powiedzianych dobr o słaniać i
Ewinkować będą winni w celu jakowym opiekunowie WW.
Nieintniech Horwatow i Horwatuwień przyjęty przez ze-
szłego S. P. Horwata w powyższym względzie obowią-
zek świecie dopełnić oświadczając się jak zapewniają JWW.
i WW. Kredytorow okazanych na Tabelli przez WW.
Holsztow podney oniezawodność skutkow tego z obowią-
zania się zeszłego Horwata taki obok i w cześnie ostrega-
ją niepokazanych w oney Tabelli Kredytorow (jeżeliby
takowi mimo zaręczenia WW. Fon Holsztow znalezli się)
iż należności ich jako nie do dóbr Barbarowa, lecz do
dalszych Majątków tychże WW. Holsztow wedle powyż-
szego w zapisach między nimi a zeszłym nie raz rzeczo-
nym Horwatow stenowionych opisania się regulować się
powinne, kiedz z nosić się z tych że dalszych Majątków
nieodzownie massą, i nad to kiedy następne nowe długi
przez tylekroć powiedzianych fon Holsztow zaciągać się
mogące obciążać i dotykać dóbr Barbarową w dwuch czę-
ściach od przedauyck i w trzeciey części nieletniego Ro-
berta Holszta zastawioney nie są mrone — przeto do satys-
fakcyonowania takowych długow ani oświadczające się opie-
kunowie za Nieletnich WW. Horwatow i Horwatuwień,
ani ci za dóyściem lat sami nie będą i niemgą pod żabnym
względem znać się — w prostokule podpisano — Paweł
Jeleńskim Prezydent Sądow Nor. Pttu Mozyrskiego i
opiekun — Michał Buhaszewicz Szambellan byłego Dwcru
pollgo Ojekun.

Zgodno z Protokułem świadczę Stanisław Drozdowicz
Ziem: Pttu Mozyr: Regent.

---

1 Roku 1817 miesiąca Januaryi 27 dnia u-
czynione oświadczenie w Kancellaryi Ziem. powia-
tu Lidzkiego, imieniem W. JPani Eleonory z Gra-
dzińskich Adolfowey Narbutowey Prezyd. Grodz.
Lidzkiey z dokładem męża, przeciwko W. JPani
Katarzynie z Wilbibow z pierwszych związków
Małżeńskich Stanisławowey Grodzińskiey Star. Mi-
łaszewskiey, z drugich Hieronimowey Narbutowey
Podk. W. b. Pol., a z teraźnieyszych Kadnikowey
Majorowey Woysk Rossyyskich z dokładem męża,
w rzeczy następney, iż co W. Majorowa Kadni-
kowa po zeszłym ś. p. Stanisławie Grodzińskim, za-
garnąwszy do siebie cały majątek pod nieletność
dopiero oświadczającey się: jak równie ściągnąwszy
wszystkie summy za obligami i kontraktowi arędo-
wnemi będące z folwarkiem dziedzicznym Halbo-
wszczyzną i przykuple Zaleszanemi zwane, pomie-
niony folwark zdalszą ruchomością chce sprzedać.
Przeto ninieyszym oswiadczeniem zawiadamia się
powszechność, aby z W. Majorowć, jako niepra-
wną aktorką w żadną umowę nikt niewchodził. —
U takowego oswiadczenia w Protokule potocznym
podpis następny. Adolf Narbut.

Wiadomość sporządzona w Izbie Skarbowey Mińskiey o majątkach, maiących się wypuści w dzierżawę, z wyrazeniem, który mianowicie i na jak długi czas.

Nazwisko Powiatów i Majątków.	Liczba domów podług Inwentarza.	Liczba podług ostatniey rewizyi. Domow	Dusz. męzk.	Dusz. żeńsk.	Dochód w srebrze. Podług Inwentarza. rubli.	kop.	Oświadczeno na licytacyi 1816 roku. rubli	kop.	Na jaki czas puszcza się w dzierżawę
W Mińskim.									
Pod Mińskiem osada Komarowska z sianożę:	—	—	—	—	46	75	51	25	w 12sto letnią arędę.
W Wileyskim.									
Starostwo Miadzjolskie - - -	—	396	756	751	4634	$47\frac{1}{4}$	4720		w 12 letnią arędę.
— — Wileyskie - - -	217	184	472	482	2734	$64\frac{1}{2}$	2400		w 12 letnią arędę.
— — Bytkowskie - - -	—	—	—	—	68	—	30		w 12 letnią arędę.
— — Radoszkowskie - -	90	70	255	253	1425	95			w roczną administr.
— — Krasnosielskie - -	124	85	227	248	1496	$98\frac{1}{2}$			w 12sto letnią arędę.
Majątek Wołkołaty - - - -	422	381	969	1082	7970	75			w 12sto letnią arędę.
W Borysowskim.					Afrenkel płacić ma 6505	20			
Majątek Bławicze z folwarkiem Franopolem	—	54	159	184	640	79			w 12sto letnią arędę.
Starostwo Gibayłowskie - - -	53	40	106	110	601	$42\frac{1}{2}$			w 12sto letnią arędę.
W Jhumeńskim.	Slacheckich								
Zaścianek Lewnieszczewicze sama ziemia	12	—	—	—	38	25			w 12sto letnią arędę.
W Dziśnieńskim.									
Śsarostwo Borkowskie, sama ziemia -	—	—	—	—	30	—			w 12sto letnią arędę
		Podług nowey lustracy chłopow							
Woytowstwo Druyskie i Perebrodzkie	152	81	55	50	2969	$45\frac{1}{2}$			w 12sto letnią arędę.
			Piliponow.						
Starostwo Bernatowskie - - -	7	—	65	52	71	20			w 12sto letnią arędę.
		Podlud nowego złustrowania.	Rewizkich skazek niepodano.						
Starostwo Brasławskie z dwóma folwarkami Marjanow i Gustawow - -	110	54	83	109	1936	$70\frac{1}{4}$			w 12sto letnią arędę.
		Podług nowego złustrowania.							
Majątek Zalesie - - - -	—	116	302	306	3675	$79\frac{3}{4}$			w 3 letnią arędę.
W Rzeczyckim.									
Starostwo Rzeczyckie - - -	439	525	1302	1148	4176	82			w dwo letnią arędę lub adwinistracyą.
W Bobruyskim.									
Starostwo Lubonickie - - -	333	249	582	773	5617	$13\frac{1}{2}$			w 12sto letnią arędę.
					i naddanych na pierwszych targach 3033	$47\frac{1}{4}$			
W Pińskim.									
Starostwo Suszyckie - - -	—	—	—	—	49	50			w 12sto letnią arędę.
— — Czerniachowskie - -	—	—	—	—	17	—			w 12sto letnią arędę.
— — Bulwickie - - -	—	—	—	—	21	80			w 12sto letnią arędę.
w Mozyrskim.									
Starostwo Bukackie - - -	—	—	—	—	16	25			w 12sto letnią arędę.
Majątek Turow:									
Miasteczko Turow - - -	268	270	599	651	3445	—			W 12 letnią arędę wszystkie razem albo każdy z osobna folwark i miasteczko.
Folwarki: Ozierany - -	163	183	525	468	4199	$90\frac{1}{4}$			
— — Semuralcy - -	96	103	255	239	2613	$8\frac{1}{2}$			
— — Pererow - - -	86	104	258	283	1939	$84\frac{1}{4}$			
— — Kremnosławl - -	64	73	201	214	1053	$73\frac{1}{2}$			
— — Chilczycy - -	73	81	268	280	1192	$26\frac{1}{4}$			
— — Sołohubow - - -	225	249	639	651	6685	10			

Takowe Starostwa i majątki Skarbowe wypuszczają się w arendowną dzierżawę i administracyą od dnia 12 Apryla 1817 roku. Licytacya odbywać się będzie w Mińskiey Izbie Skarbowey roku 1817 w dniach miesiąca marca 5tym, 9tym i 19tym, na które zechcą przybywać życzący one zadzierwić ze złożeniem na pewność Skarbowi prawney ewikcyi. Inwentarze, opisy i warunki wzięcia tych majątków w każdym czasie okazane będą w Kancellaryi Izby Skarbowey dla życzących je widzieć.

DODATEK DRUGI